

Scénář k reportáži

„Život byl za války tuze těžký. Pro někoho moc těžký.“

Jedním z období, která nejvíce utkvěla paní Anně Urbáškové v paměti, je druhá světová válka. Paní Urbášková pochází z rodiny, jejíž obživu zajišťovalo rodinné hospodářství. Narodila se 2. září 1932 v Dubicku, kde prožila celý svůj život. Annino útlé dětství se odehrávalo v období první republiky. Šťastné časy ale přerušila druhá světová válka. Paní Urbášková vzpomíná na jeden rozhovor svého otce s německým úředníkem.

„U nás prapor s hákovým křížem nevisel, jak u jiných lidí. Přišel za otcem a řekl, že dostane pokutu. A on řekl: ‚Kolik budu platit pokuty?‘ ‚Pět marek.‘ ‚Kolik stojí hákový kříž, prapor?‘ ‚Pět marek.‘ ‚Tak to je šul nul. Tak těch pět marek mám, dám ti je a nemusím mít prapor.‘

Já nezdvihla ani jednou ruku na heilhitler. Ani jsem to neřekla. Ani můj otec.“

Z období války si paní Urbášková pamatuje řadu příhod. Vzpomíná zejména na to, jak se za války ukázal charakter mnoha lidí. Zatímco jedni se snažili pomáhat, druzí neváhali udávat za výhody, které z toho plynuly.

„Aji Češi udávali, nemyslete si. Ale pak přišel převrat, obrátili kabáty, dali si pásy a dělali velký vlastence.“

V době 2. světové války fungoval přidělový systém a potravin se nedostávalo. Rodina paní Urbáškové se snažila pomáhat lidem okolo sebe produkty hospodaření, přestože museli sami odvádět povinné dodávky. Jako soukromí zemědělci zažívali těžkosti i v době komunismu.

„Že nám vzali všechno pole – dobré. Dali nám pak to nejhorší. A vždycky to dělali tak, že když jsme to měli pohnojené, tak nám to sebrali.“

Mezi dobou nacismu a komunismu spatřovala paní Urbášková ještě jinou podobnost. Struktura organizací a výchova mládeže v duchu režimu se v mnohém shodovaly.

„A tak po tom osmačtyřicátém, jak přišel komunismus, tak tady udělali státní statek. A když tady byl státní statek, najednou s ním přišel Svaz české mládeže. A když se začali řadit, vždycky tady před obecním úřadem, tak já jsem vždycky vzpomněla na ten hitlerjugend. Ten se zrovna tak řadil a chodil po dědině. A věřte mně, to se mnou vždycky tak divně otřásl, když jsem je tam viděla“

Jednotlivé střípky zážitků, vzpomínek a zkušeností vytvořily dohromady podobu moudrosti, o kterou se paní Urbášková ráda podělí.

„Buďte sví. A buďte hrdí na svou zem, protože měla předky, kteří trpěli, aby si ji ochránili.“